S. N. D. T. WOMEN'S UNIVERSITY
LIBRARY.

भारतीय कलाकलाप

विभाग २

10684

VG 759.954
Bha
vol. 2

VG 759.954
Bha
vol. 2
10684

N.D.

मार कार्यालय लि. १४५४ रायपुर · अहमदाबाद-१

S. N. D. T. WOMEN'S UNIVERSITY
LIBRARY.

THE LIBRARY

श्री नाथीबाई दामोदर ठाकरसी
संस्कृता स्त्री पराशक्तिः
महिला विद्यापीठ

S. N. D. T.
WOMEN'S UNIVERSITY
BOMBAY.

S. N. D. T. WOMEN'S UNIVERSITY
LIBRARY.

भारतीय कलाकलाप

संपुट २

समावेश
CONTENTS

卐

राजा-राणी...सिलोनना पोलोन्नारुआ मंदिरनुं भींतचित्र
The Royal Couple...Fresco from Polonnarua, Ceylon

चांदबीबी...मुघल कलम • दक्षिण शैली
Chand Bibi...Later Mughal School

राजपूत दंपती...राजस्थानी कलम
Rajput Couple...Rajasthani School

महियारी...श्री नंदलाल वसु
The Milkmaid...Nanda Lal Bose

चन्द्रशेखर शिव...श्री प्रमोदकुमार चट्टोपाध्याय
Chandrashekhar form of Shiva...Promod Kumar Chatterjee

ध्यानमग्न बुद्ध...पुलिनविहारी दत्त
Buddha in Meditation...Pulin Bihari Dutt

S. N. D. T. WOMEN'S UNIVERSITY LIBRARY.

मार कार्यालय लिमिटेड १४५४ रायपुर अहमदाबाद-१

आ मु ख

गुजरातनां सामयिकोमां शुद्ध भारतीय कलानो परिचय आपवानी पहेल 'कुमारे' करी; अेटलुं ज नहि, पण सळंग अेक पेढी (३० वर्ष) अुपरांतना समय सुधी अेकधारीरीते तेनी समज तथा रसवृत्ति केळव्या करीने भारतीय कलानी अस्मिता प्रकटाववानो नम्र दावो पण तेने फाळे जाय छे. अे समय दरम्यान भारतीय चित्रकळाना अितिहासना, अजंताथी मांडीने आधुनिक समय सुधीना काळना छुटक छुटक अंकोडा रूप अनेक सादां तेमज पूर्णरंगी चित्रो तेणे पोतानां पानांओ पर प्रकट कर्यां छे. अेमांथी चूंटणी करीने आ 'भारतीय कलाकलाप'ना त्रण भागमां आपेलां पूर्णरंगी चित्रो, अेनो सिलसिलाबंध अितिहास तो नहि, पण समयानुक्रम विकासनो खयाल आपे अे रीतनां कला-रत्नो द्वारा गोठव्यां छे.

अे जोतां पहेलां, भारतीय कळाना अितिहासनी कडीबंध भूमिका जोनारना मनमां बंधाय अे अुद्देशथी भारतीय कळानी सर्व शैलीओने विशदपणे अुदाहरणो तथा तेनी लाक्षणिकताओ दर्शावी-ने समजावतो अेक परिचयात्मक लेख आ संपुट साथे आपवानी मनीषा हती, पण ते फळी नथी; अेटले मोडुं पडेलुं तेनुं प्रकाशन तरत करी देवुं अुचित मान्युं छे.

—प्रकाशक

डिसेम्बर १९५७

पहेली आवृत्ति • डिसेम्बर १९५७ • मूल्य २

*

मुद्रक-प्रकाशक • बचुभाई रावत • कुमार कार्यालय लि. १४५४ रायपुर • अहमदाबाद-१

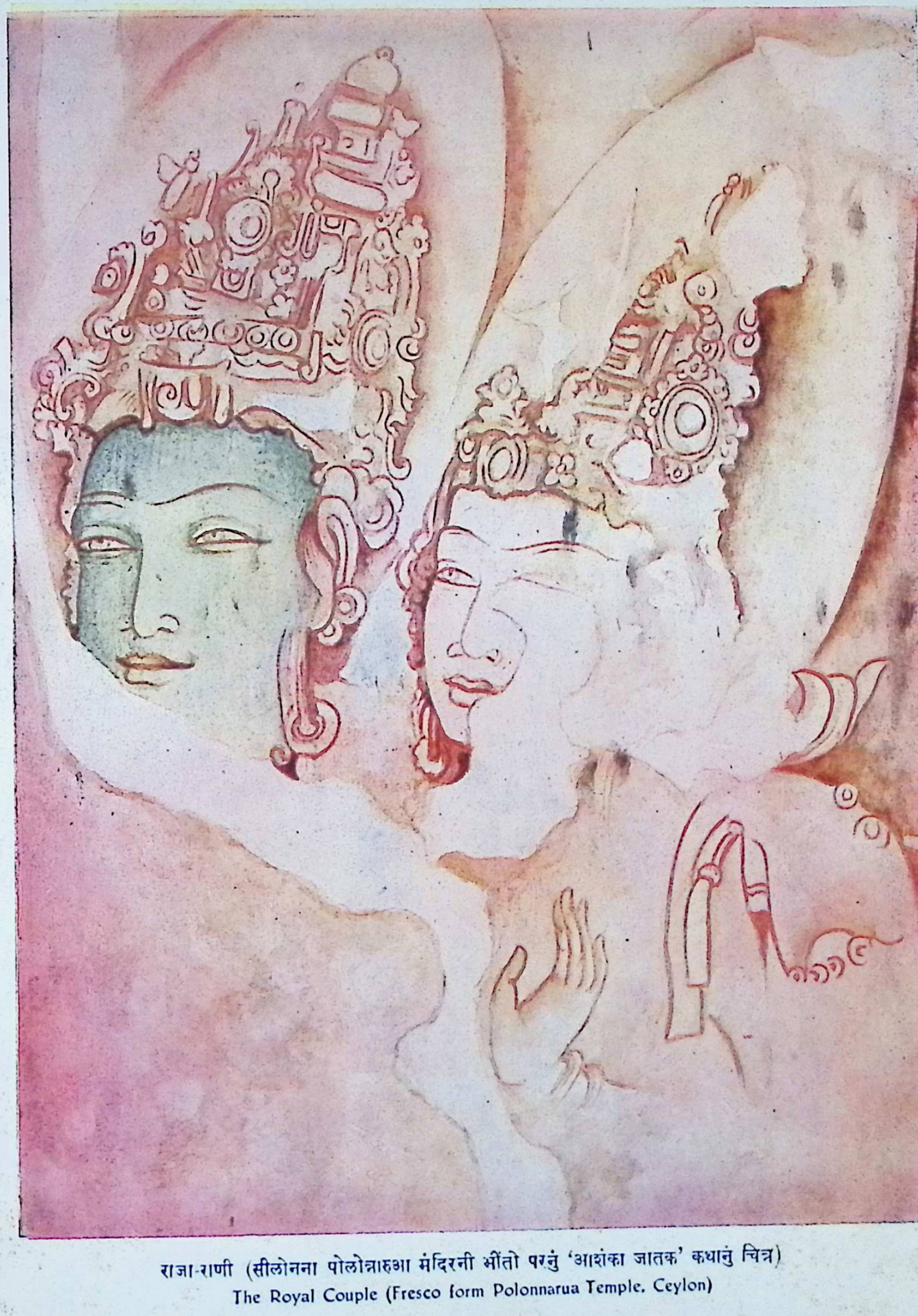

राजा-राणी (सीलोनना पोलोन्नारुआ मंदिरनी भींतो परनुं 'आशंका जातक' कथानुं चित्र)
The Royal Couple (Fresco form Polonnarua Temple. Ceylon)

COPYRIGHT

S.N.D.T. WOMEN'S UNIVERSITY
LIBRARY.

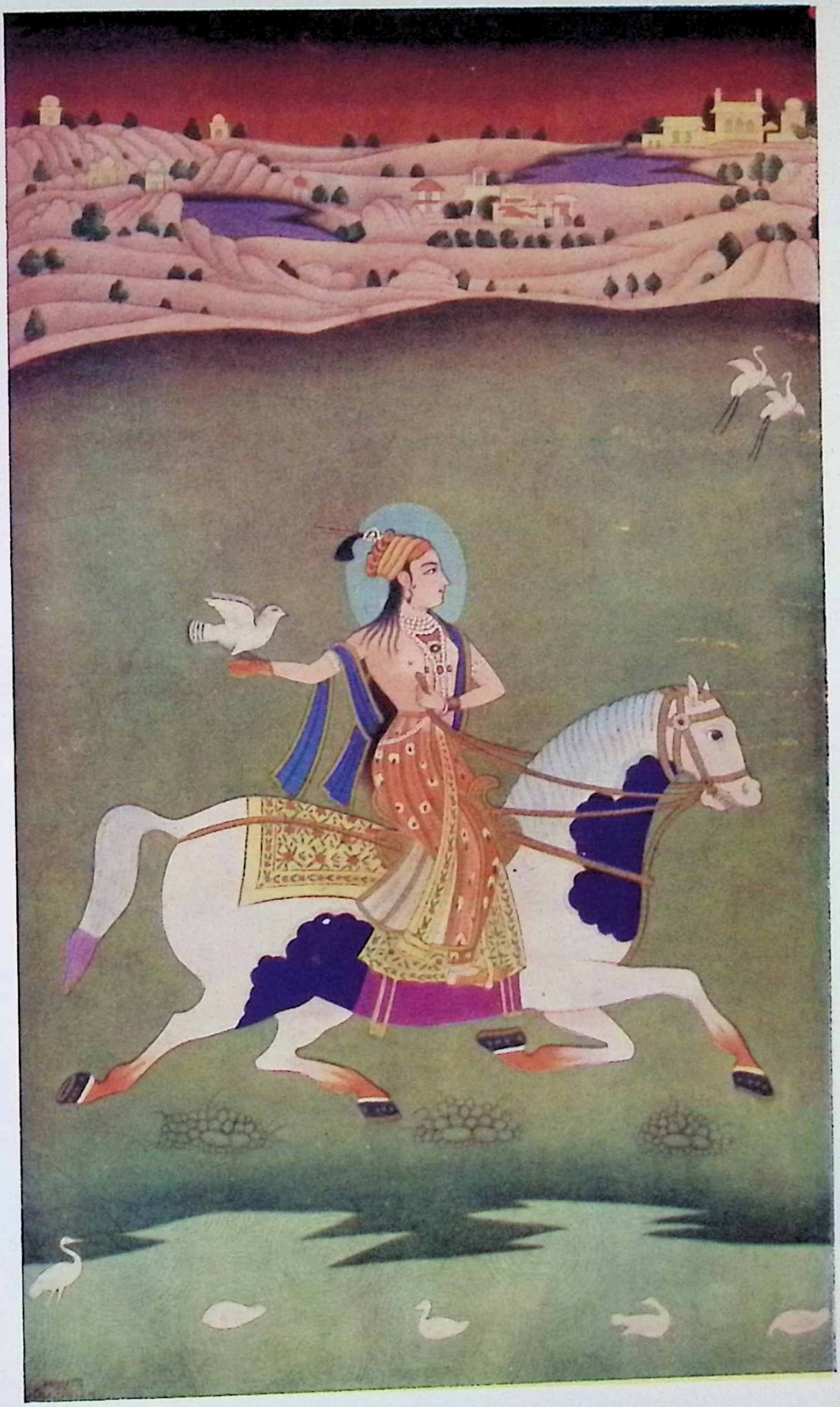

चांदबीबी (मुघल कलम : दक्षिण शैली)
Chand Bibi (Later Mughal School)

COPYRIGHT

S. N. D. T. WOMEN'S UNIVERSITY
LIBRARY.

राजपुत दंपती (राजस्थानी कलम : सर चिनुभाओीना संग्रहमांथी)

Rajput Couple (Rajasthani School : From the Collection of Sir Chinubhai)

10684

COPYRIGHT

S. N. D. T. WOMEN'S UNIVERSITY
LIBRARY.

મહિયારી (કલાકાર શ્રી નંદલાલ બોઝ : કલાકારના સૌજન્યથી)
The Milkmaid (By Shree Nanda Lal Bose : By Courtesy of the Artist)

COPYRIGHT

S.N.D.T. WOMEN'S UNIVERSITY LIBRARY

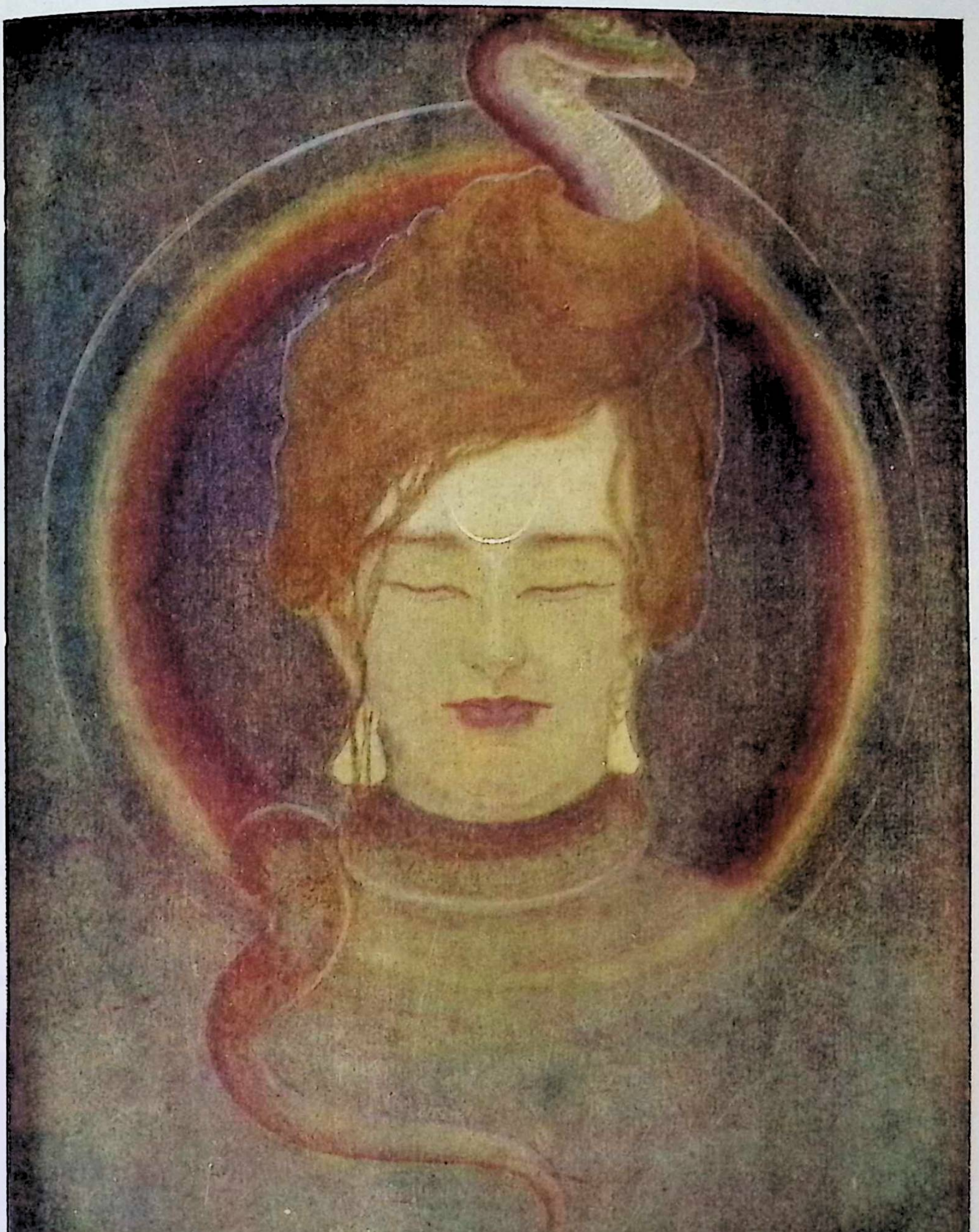

चन्द्रशेखर-शिव (कलाकार श्री प्रमोदकुमार चट्टोपाध्याय : श्री रविशंकर रावळना संग्रहमांथी)
Chandra Shekhar Form of Shiva (By Shree Pramod Kumar Chatterjee : From the Collection of Ravishanker Raval)

COPYRIGHT

S. N. D. T. WOMEN'S UNIVERSITY
LIBRARY

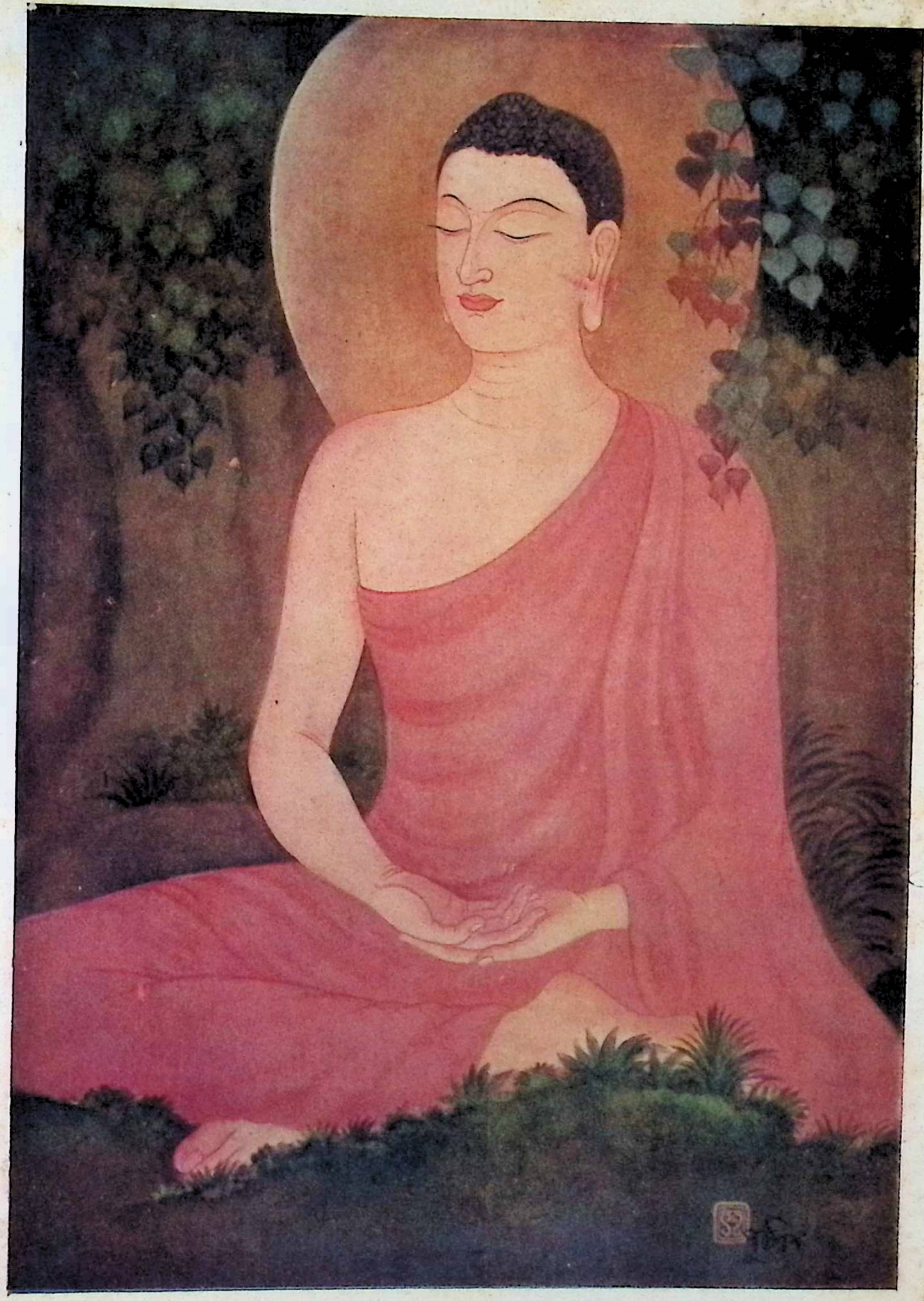

ध्यानमग्न बुद्ध (कलाकार श्री पुलिनविहारी दत्त : कलाकारना सौजन्यथी)
Buddha in Meditation (By Pulin Bihari Dutt : By Courtesy of the Artist)

10684

COPYRIGHT

S. N. D. T. WOMEN'S UNIVERSITY
LIBRARY

759.954 R 10684
VG Bha

AUTHOR Bharatiya kala kalap,
TITLE. pt. 2

5 plates

DATE DUE	BORROWER'S NAME

VG 759.954
Bha
10684

કુમાર કાર્યાલયનાં કલામય પ્રકાશનો

ગુજરાત કલાકલાપ (ત્રણ ભાગ): કલાત્મક અને સસ્તાપણામાં અનન્ય એવા આ ત્રણે સંપુટો પાછળનો મુખ્ય હેતુ તો વિશુદ્ધ કલાને અત્યંત સસ્તા દરે ઘરઘર પહોંચતી કરવાનો છે. ગુજરાતના નામી કલાકારોની ચુનંદી કૃતિઓ આમાં રજૂ કરી છે. દરેકના રૂા. ૨-૦૦

અજવાળી રાત: એવાં પુસ્તકો ભાગ્યે જ બહાર પડે છે જે ઊગતા કિશોર-કુમારોને તેટલાં જ મોટી ઉમરનાં માણસો-ને, સંસ્કારી શિક્ષિતોને તેટલાં જ ગ્રામજનોને, સૌને એક સરખાં વાચનરસમાં ખેંચે. આ પુસ્તક એ કોટિનું છે. વિચાર ને કલ્પનાનું વાતાવરણ જમાવતી સચિત્ર રસભરી વાતો આકર્ષક રૂપરંગમાં તેમાં મૂકવામાં આવી છે. રૂા. ૪-૦૦

ગુજરાતી લઘુલિપિ: ગુજરાતી શૉર્ટહૅન્ડ પર બહાર પડેલા સર્વોત્તમ અને સરળતમ પુસ્તકની આ નવી આવૃત્તિ છાપાં-ના રિપોર્ટરો, કૉર્ટકચેરીના કાર્યકરો, પોલીસો, સરકારી નોકરીના ઉમેદવારો વગેરેને માટે ઘણી જ ઉપયોગી છે. રૂા. ૩-૦૦

શિલ્પ-પરિચય: હિંદી કલાનાં રૂપ તથા રહસ્યદર્શનના અગ્રણી આવિષ્કારક તેમજ જાણીતા કલાવિવેચક શ્રી અર્ધેન્દ્રકુમાર ગાંગુલીએ વિદ્યાર્થીઓ માટે તૈયાર કરેલા મૂળ બંગાળી ગ્રંથનો આ અનુવાદ મબલખ દૃષ્ટાંતચિત્રોથી ભરેલો હોઇ કલાનાં રૂપ-રહસ્યની શાસ્ત્રીય સમજણ આપીને રસદૃષ્ટિ ખીલવવા ઉપરાંત હિંદી કલાની સમજણના મહત્ત્વના અભ્યાસરૂપ છે. રૂા. ૩-૦૦

—અને હવે તૈયાર થાય છે—

લિપિકા: કવિવર ટાગોરની રસળતી લઘુકથાઓનો અનુવાદ. [અનુવાદક: વિનોદ કોઠારી]

યોગાસનો: શરીર, મન અને જ્ઞાનતંતુઓ ત્રણેને એકસાથે સ્વસ્થ રાખતી ભારતની આ અનન્ય વ્યાયામપદ્ધતિના અઘરા વિષયને તદ્દન સરળ બનાવતી વિશદ ભાષામાં લખાએલી અને પ્રત્યેક આસનના સુરેખ ચિત્ર સાથેની આ નાનકડી હાથપોથી હવે લગભગ બેવડા દળ જેટલા નવા ઉમેરણ સાથે તૈયાર થઈ રહી છે. [લેખક: હાસુભાઈ શુક્લ]

મૅટ્રિક પછીનું માર્ગદર્શન: પોતાની ભાવિ કારકિર્દી માટે ચિંતિત વિદ્યાર્થીઓ અને વાલીઓને યોગ્ય દિશાસૂચન કરતી આ પુસ્તિકાની ત્રણત્રણ આવૃત્તિઓ ખપી જવાથી તેની ઉપયોગિતા પુરવાર થાય છે. અગાઉની આવૃત્તિઓના પ્રત્યેક અંગમાં નવાં ઉમેરણો સાથે તેની સુધારેલી-વધારેલી નવી આવૃત્તિ તૈયાર થઇ રહી છે. [પ્રો. સ. અ. રાનડે, એમ. એ.]

અજંતાના કલામંડપો: ગુજરાતી પ્રકાશનોમાં તો એ અપૂર્વ છે જ, પરંતુ ભારતની અન્ય ભાષાઓમાં પણ અજંતાના કલામંડપો ઉપર આટલું સમૃદ્ધ એક પણ પ્રકાશન થયું ન હોઈ આજે તો હવે એની એકે નકલ (ગુજરાતી કે હિંદી) તદ્દન અપ્રાપ્ય છે. પરંતુ હવે તેમાં બીજી ઘણી નવી ચિત્રસામગ્રીઓ ઉમેરાઇને તેની તદ્દન નવી જ આવૃત્તિ તૈયાર થાય છે.

ચિત્રશતક (ત્રણ ભાગ): દૃશ્ય વિચારમાળા, ભાવવિવિધતા કે ભિન્નભિન્ન રૂપયોજના સમજવાની શક્તિ કેળવ્યા વિના માણસની કેળવણી અને ઇન્દ્રિયવિકાસ અધૂરાં અને સૂનાં રહે છે. એ માટે એવી શ્રેયસ્કર સામગ્રી આપતી ચિત્રમાળા-ઓ રચવાની અમારી અભિલાષાઓમાં આ ગ્રંથોની ઘણાં વર્ષો પર કરેલી શરૂઆતમાં હવે અમે આગળ ડગ ભરી-એ છીએ અને પ્રાચીન તથા અર્વાચીન, શિલ્પ અને સ્થાપત્ય, રંગચિત્રો અને રેખાચિત્રો, છાયાચિત્રો અને ફોટો-ગ્રાફોમાંથી ચૂંટેલી સો સો કલાકૃતિઓના ત્રણ નવા સંગ્રહોનું પ્રકાશન તૈયાર કરીએ છીએ.

કુમાર કાર્યાલય લિમિટેડ • ૧૪૫૪ રાયપુર • અમદાવાદ